

Sygn. akt: I C 136/23

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 kwietnia 2023 r.

Sąd Rejonowy w Kętrzynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Małgorzata Kłek
-----------------	------------------------

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 27 kwietnia 2023 r. w K.

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. z siedzibą w W.

przeciwko S. Ś.

o zapłatę

powództwo oddała

Sygn. akt I C 136/23

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 10.02.2023 r. powód (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego S. Ś. kwoty 923,90 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 04.10.2022 r. do dnia zapłaty, na którą składają się :

- kwota 769,72 zł tytułem sumy niespłaconego kapitału pożyczki oraz prowizji,
- kwota 154,18 zł z tytułu sumy skapitalizowanych odsetek za opóźnienie .

Powód wniósł także o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz zwrotu 17 zł uiszczonych tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa a także kosztów zastępstwa procesowego w elektronicznym postępowaniu upominawczym. W uzasadnieniu żądania powód wskazał , iż w dniu 29.06.2021 r. pozwany zawarł z pożyczkodawcą (...) Sp. z o.o. umowę pożyczki na okres 30 dni , na mocy której udostępniona została kwota 838,23 zł. Pożyczkodawca wykonał swoje zobowiązanie wynikające z zawartej przez strony umowy pożyczki poprzez przekazanie zawnioskowanej kwoty zgodnie z jej warunkami. Pozwany nie wypełnił ciężącego na nim obowiązku zwrotu pożyczki w wysokości i kwocie wskazanej bezpośrednio w zapisach umowy. Z uwagi na upływ okresu na jaki została zawarta umowa pożyczki , roszczenie stało się wymagalne 30.07.2021 r. W dniu 28.03.2022 r. została zawarta umowa sprzedaży wierzytelności przysługującej wierzycielowi pierwotnemu (...) Sp. z o.o. będącego pożyczkodawcą względem strony pozwanej na rzecz powoda.

Pozwany S. Ś. nie złożył odpowiedzi na pozew.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powód nie udowodnił, że przysługuje mu jakiekolwiek roszczenie względem pozwanego. Zgodnie z ogólną zasadą wyrażoną w art. 6 kc ciężar udowodnienia faktu spoczywa na tym, kto z faktu tego wywodzi skutki prawne. Strony zobowiązane są w myśl przepisu art. 232 kpc wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Ciężar udowodnienia faktów uzasadniających objęte pozwem roszczenie spoczywał na powodzie, który winien wykazać wszystkie okoliczności stanowiące podstawę żądania pozwu.

W niniejszej sprawie powód nie udowodnił, iż przysługuje mu jakiekolwiek roszczenie względem pozwanego, nie wykazał bowiem istnienia przedmiotowej wierzytelności.

Jak wynika z pozwu pozwany miał zawrzeć w dniu 29.06.2021 r. umowę pożyczki z wierzycielem pierwotnym (...) Sp. z o.o. za pomocą środków porozumiewania się na odległość, wobec czego w niniejszej sprawie zastosowanie do przedłożonej przez powoda umowy pożyczki mają przepisy ustawy z dnia 12.05.2011 r. o kredycie konsumenckim, która dopuszcza zawieranie umowy o kredyt konsumencki (w tym umowy pożyczki) za pomocą środków porozumiewania się na odległość.

Umowa o kredyt konsumencki zawierana na odległość to taka umowa, która spełnia warunki przewidziane w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta. Jest to zatem umowa, którą kredytodawca zawiera z konsumentem w ramach zorganizowanego systemu zawierania umów na odległość, bez jednoczesnej fizycznej obecności stron, z wyłącznym wykorzystaniem jednego lub większej liczby środków porozumiewania się na odległość do chwili zawarcia umowy łącznie.

Przepis art. 29 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim określa wymogi formalne umowy o kredyt konsumencki. Umowa taka powinna być zawarta w formie pisemnej, chyba że odrębne przepisy przewidują inną szczególną formę. Wymóg wprowadzony w tym przepisie może być odczytywany przede wszystkim przez pryzmat art. 78 kc jako wskazanie na zwykłą formę pisemną. Oznacza to, że – przynajmniej prima facie – wymóg wprowadzony w art. 29 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim może być odczytywany jako zastrzeżenie zwykłej formy pisemnej, rozumianej zgodnie z art. 78 kc. W literaturze silnie reprezentowane jest jednak stanowisko o konieczności interpretowania art. 29 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim w sposób szerszy, niż wynikałoby to z tradycyjnego utożsamienia "formy pisemnej" z art. 78 kc. Rozstrzygającym argumentem w tym zakresie pozostaje treść art. 10 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z 23.4.2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.Urz. UE L Nr 133 z 22.5.2008 r., s. 66 ze zm.), zastrzegająca dla umowy kredytu, alternatywnie, zwykłą formę pisemną lub posłużenie się innym trwałym nośnikiem. Biorąc pod uwagę całkowity charakter harmonizacji oraz brak pozostawienia ustawodawcy krajowemu opcji implementacyjnej, wykładnia art. 29 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim powinna być dokonywana zgodnie ze źródłową dla niej regulacją prawa unijnego, a w konsekwencji konieczne jest odczytanie zastrzeżonego w niej wymogu pisemności w sposób rozszerzający (por. Komentarz do ustawy o kredycie konsumenckim red. Osajda 2018, wyd. 2)

Wymaganie, jakie wynika z art. 29 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, trzeba interpretować przede wszystkim jako nakaz – skierowany do kredytodawcy – sporządzenia dokumentu obejmującego treść oświadczeń woli złożonych przez kredytodawcę oraz konsumenta i utrwalenia tego dokumentu w odpowiedniej formie. Wykładnia językowa art. 29 ust. 1 w/w ustawy sugeruje, że minimalną formą umowy o kredyt konsumencki jest forma pisemna, chyba że przepisy odrębne przewidują inną formę szczególną. Istotne argumenty przemawiają jednak za stanowiskiem, aby – oprócz formy pisemnej – dopuścić formę „trwałego nośnika” (zdefiniowanego w art. 5 pkt 17w/w ustawy). W szczególności przekonuje o tym wykładnia prounijna. Art. 10 ust. 1 dyrektywy (...) jednoznacznie stanowi, że umowy sporządza się w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku. Ponadto stanowisko to wspiera wykładnia celowościowa. Aby zapewnić odpowiednią ochronę interesom konsumenta nie jest konieczna wyłącznie forma pisemna. Do ochrony takiej wystarczy zastosowanie trwałego nośnika. Wykładnia ta uwzględnia aktualne uwarunkowania społeczno-gospodarcze, które wynikają z postępu technicznego oraz potrzeb gospodarki elektronicznej, w szczególności odnośnie do umów zawieranych na odległość (por. Tomasz Czech Komentarz do art.29 ustawy o kredycie konsumenckim).

Biorąc pod uwagę powyższe argumenty należy uznać, że umowę o kredyt konsumencki można zawrzeć zarówno w formie pisemnej (z własnoręcznymi podpisami), jak i na innym trwałym nośniku. W myśl powyższej interpretacji – nie jest konieczne opatrzenie dokumentu umowy przez strony własnoręcznym podpisem albo podpisem elektronicznym. Forma, jakiej wymaga art. 29 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim (z uwzględnieniem wykładni prounijnej oraz celowościowej), jest zachowana również wtedy, gdy treść oświadczeń woli spisano na dokumencie papierowym, ale nie zamieszczono pod nim własnoręcznych podpisów albo umieszczono faksymile lub innego rodzaju podpis powielony mechanicznie. Stosownie do prounijnej oraz celowościowej kierunku interpretacji komentowanego przepisu dopuszczalne są różnorodne sposoby dochowania wymaganej formy przy zawieraniu umowy o kredyt konsumencki. Sposobem takim może być m.in. złożenie oświadczeń woli przez strony za pomocą środków porozumiewania się na odległość (np. telefonu, poczty elektronicznej), a następnie spisanie postanowień umowy na papierowym dokumencie (np. w postaci wydruku komputerowego), bez własnoręcznych podpisów.

W ocenie Sądu powód był obowiązany w toku tego postępowania wykazać, że pozwany złożyła oświadczenie woli wyrażające zgodę na zawarcie umowy pożyczki z wierzycielem pierwotnym.

Powód ciężarowi temu nie podołał. Powód nie przedłożył bowiem żadnych dowodów pozwalających uznać, iż pozwany złożył oświadczenie woli wyrażające zgodę na zawarcie umowy pożyczki z wierzycielem pierwotnym (...) Sp. z o.o.

Powód przedłożył wydruk umowy pożyczki (k.23-24), w której jako strony umowy wskazani są (...) Sp. z o.o. i pozwany, jednak nie przedłożył żadnego dowodu, który potwierdzałby, iż pozwany zapoznał się z teścia załączonej do pozwu umowy pożyczki i zaakceptował jej treść.

Powód nie wykazał także, iż wierzyciel pierwotny wykonał umowę pożyczki wskazaną w pozwie, w szczególności, aby wierzyciel pierwotny dokonał wypłaty środków pieniężnych wskazanych w umowie pożyczki.

Pożyczka jest umową, na podstawie której dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego przedmiot pożyczki (w szczególności określoną ilość pieniędzy), a biorący zobowiązuje się zwrócić przedmiot pożyczki w pieniądzu o tej samej wielkości lub w rzeczach tego samego gatunku i takiej samej jakości (art. 720 k.c.).

W kodeksie cywilnym zostały wskazane essentialia negotii umowy pożyczki, które stanowią nie tylko oznaczenie stron i określenie ilości pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, ale obejmują również zobowiązanie się do ich przeniesienia oraz obowiązek zwrotu przedmiotu pożyczki. W procesie związanym z wykonaniem umowy pożyczki powód jest zatem zobowiązany udowodnić, że strony zawarły umowę pożyczki, a także, że przeniósł na własność biorącego pożyczkę określoną w umowie ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych co do gatunku (wyrok S. Apel. W Łodzi z 18.06.2015r., I ACa 33/15, LEX nr 1789954).

Przy zawarciu umowy pożyczki, podobnie jak przy umowie sprzedaży, dochodzi do zmian w obrębie prawa własności przedmiotu umowy. Obowiązki pożyczkodawcy do przeniesienia własności przedmiotu umowy na pożyczkobiorcę odpowiada obowiązek zwrotu, czyli przeniesienia przez pożyczkobiorcę na pożyczkodawcę przedmiotu umowy, powiększonego o ewentualne wynagrodzenie ustalone w umowie. Dopóki przedmiot pożyczki nie zostanie wydany pożyczkobiorcy, nie może powstać obciążający pożyczkobiorcę obowiązek jego zwrotu.

Wprawdzie z wydruku umowy pożyczki z dnia 29.06.2021 r. wynika, iż pożyczka ta została zawarta jako pożyczka refinansująca, a kwota pożyczki miała być wypłacona zgodnie z dyspozycją pożyczkobiorcy na rachunek innego kredytodawcy, to jednak powód nie przedłożył dowodu wypłaty tej pożyczki zgodnie z umową.

Przedstawiony przez stronę powodową materiał dowodowy nie stanowi wystarczającej podstawy do uwzględnienia powództwa.

Powód załączył do pozwu wydruk umowy pożyczki wskazanej w pozwie, której stronami są jako pożyczkodawca (...) Sp. z o.o. zaś jako pożyczkobiorca pozwany, jednak brak jest dowodu, iż pozwany zaakceptował w/w umowę pożyczki i

wyraził zgodę na jej zawarcie. Powód nie przedłożył dowodu wypłacenia kwoty pożyczki zgodnie z umową czyli dowodu przeniesienia na biorącego pożyczkę własności przedmiotu umowy.

Jak już wyżej wskazano, stosownie do art. 720 k.c., obowiązek zwrotu, czyli przeniesienia przez pożyczkobiorcę na pożyczkodawcę przedmiotu umowy, powiększonego o ewentualne wynagrodzenie ustalone w umowie jest odpowiednikiem zobowiązania dającego pożyczkę do przeniesienia na własność biorącego przedmiot pożyczki. Obowiązek zwrotu przedmiotu pożyczki, obciążający pożyczkobiorcę, nie może powstać, dopóki przedmiot pożyczki nie zostanie pożyczkobiorcy wydany. W niniejszej sprawie powód nie przedstawił dowodu przeniesienia na biorącego pożyczkę własności przedmiotu umowy tj. określonej w umowie pożyczki kwoty pieniędzy.

Wobec powyższego należało uznać, że powód nie wykazał dochodzonego roszczenia zarówno co zasady jak i co do wysokości.

Przedłożenie przez powoda dokumentów wykazujących nabycie przedmiotowej wierzytelności (k. 16-22) nie jest wystarczające do uwzględnienia powództwa. Skoro nie wykazano istnienia wierzytelności pozwanego wobec wierzyciela pierwotnego wynikającej z umowy pożyczki z dnia 29.06.2021 r. , to wierzyciel pierwotny nie mógł skutecznie przenieść tej wierzytelności na powoda zgodnie z zasadą , iż nikt nie może przenieść więcej praw , niż sam posiada.

W konsekwencji stwierdzić należy, iż powód nie przedłożył wystarczających dowodów wskazujących na istnienie wierzytelności (...) Sp. z o.o. wobec pozwanego. Skoro zatem nie wykazano istnienia wierzytelności wobec pozwanego powództwo podlegało oddaleniu .

Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 kpc), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 kc). W myśl wskazanych przepisów to strony obowiązane są przedstawiać dowody, a Sąd nie jest władny tego obowiązku nawet wymuszać, ani – poza zupełnie wyjątkowymi sytuacjami – zastępować stron w jego wypełnieniu. Ciężar udowodnienia spoczywa na stronie, a ów ciężar rozumieć należy z jednej strony jako obarczenie strony procesu obowiązkiem przekonania sądu dowodami o słuszności swoich twierdzeń, a z drugiej konsekwencjami zaniechania realizacji tego obowiązku, lub jego nieskuteczności. Tą konsekwencją jest zazwyczaj niekorzystny dla strony wynik procesu.

Nie można było również w przedmiotowej sprawie uznać, że pozwany nie przedstawiając swojego stanowiska w rzeczywistości uznał powództwo. Powód reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego, winien przejawiać staranność w wykazaniu zasadności powództwa. Brak merytorycznego zaprzeczenia jego twierdzeń przez pozwanego nie zwalniał go od wykazania podstawowych okoliczności wskazujących na zasadność żądania. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 7.11.2007 r. (II CSK 293/07), ciężar udowodnienia faktu należy rozumieć nie tylko jako obarczenie jednej ze stron procesu obowiązkiem przekonania sądu dowodami o prawdziwości swoich twierdzeń, ale również konsekwencjami zaniechania realizacji tego obowiązku lub jego nieskuteczności.

Sąd jest zobligowany do uznania twierdzeń powoda przy beczynności pozwanego jedynie w przypadku braku wątpliwości co do zasadności pozwu. W niniejszej sprawie natomiast powód nie przedłożył dowodów dostatecznie uzasadniających istnienie wierzytelności przeciwko pozwanemu. Mając na względzie powyższe okoliczności, powództwo należało oddalić.